

GIOVANNI PAOLO FOSCARINI (PARIJS)
AAN CONSTANTIJN HUYGENS (DEN HAAG)
29 MAART 1649
4930

Vervolg op Foscarini's brief van 1 januari 1649 (**4904**).

Samenvatting: Foscarini schrijft dat hij door de onlusten in Parijs van zijn inkomsten is beroofd en in moeilijkheden is geraakt. Als Tassin hem tijdig zou hebben betaald, had hij naar Lyon kunnen gaan. Vanwege geldgebrek zijn ook de 50 één-, twee- en driestemmige arietta's voor Huygens nog niet gekopieerd. Hij vraagt Huygens om geld en belooft direct bij aankomst in Italië de vijf luiten van Maler op te sturen, alsmede uit Florence de twee van Frei. Hij heeft enkele instrumentale composities aan Tassin gegeven en zal ook nog een stuk getiteld 'La pazza amorosa' sturen, dat hij had willen laten drukken en had willen opdragen aan Huygens.

Foscarini schreef op nieuw op 2 april 1649 (**4933**).

Primaire bron: Londen, Brit. Libr., Ms. Add. 22953, nr. 23, fols. 41-42: brief (dubbelvel, fol. 41: 23x32cm, fol. 42: 19x32cm, ab | d; apograaf).

Vroegere uitgaven: Land 1891 [Foscarini] nr. 5, p. 224: onvolledig (<Il primo giorno ... un dialogo>, <di agiutarmi ... una bellissima vernice.>, <La suplico ... mia nesesità,>), rest samengevat.

— Worp 5, nr. 4930, p. 2: samenvatting.

Namen: Hans Frei; Nicholas Tassin.

Plaatsen: Bologna; Lyon; Rome.

Titels: 'Dialogo' (Foscarini; a 3); 'La pazza amorosa' (Foscarini); 'Libro di ariette' (Foscarini; 50, a 1, 2 e 3); 'Concerti' (Foscarini; 'sopra le viole').

Glossarium: arieta (liedje); conpositione (muziekstuk); concerto (muziekstuk); dialogo (dialogo); leuto, liuto (luit); musicha (set [van muziekinstrumenten]); viola (viola da gamba).

Transcriptie

¹À Monsieur

Monsieur de Zulenchem, Secrétaire de Son Altesse le Prince d'Orange,

à La Haye.

Illustrissimo Signore et Padrone mio colendissimo,

Il primo giorno di Genaro resposi alla gentilissima Sua delli x di Desenbre et assieme Le inviai un dialogo à 3, che spero che non deve esser stato dispiasuto à Vostra Signoria Illustrissima. Dopo andai conforme il Suo ordine dal Signor Tarssino, il qualle è stato la causa che io mi son consumato al tutto qui in Parigi con queste rivolitioni, che son statto nesesitato vender tutto quello che io havo per vivere, essendome manchato le provesionne della corte e tutte le mie speranze, che, se il Signor Tarssino me havesse dato subito quella cortesia che Vostra Signoria Illustrissima si conpiaque per Sua innata benignità, me ne sarei andato à Lione, la dove me posso prevalere al mio bisogno nesesario. Sì che ricevi Lunidi passatto 25 scuti dal detto Signor Tarsino, al qualle ne ho fatto riciputa. Et mi è restatto da consegnarLi un libro di ariete à una, doi et à 3, che sono in tutte 50, ne le qualli ne fese mentione nella mia, che, per non havere il danaro per pagare la copiatura, non le ho potutto inviare à Vostra Signoria Illustrissima.

Mi arosescho à poner in carta la mia miseria, che mi trovo, che, se io potessi havere credito appresso di Vostra Signoria Illustrissima, La suplicarei di un segnalatissimo favore, di agiutarmi in questa mia nesesità di

---

1. Adres autograaf.

qualche danaro, atio io mi potesse condurre sino à Lione con la mia famiglia, che in contracambio di questo favore prometo à Vostra Signoria Illustrissima in parola di gentiluomo honoratto, che sonno, de Le inviare la musicha delli miei leuti di Bologna, subito harivatto in Itaglia. Et se Vostra Signoria Illustrissima havesse qualche amico à chi le potessi consegnare, non mancherò al mio harivo farlo, et Le prometo in parola di honore de inviarLi doi leuti della vera forma di Anz Frai, che sono bellissimo et di una bellissima vernice. Suplico Vostra Signoria Illustrissima per amor di Dio à conpatirme della gran ²presentione che io piglio con esso Lei, assichurandoLa che me passa l'anima, che, oltre haver consumato quel pocho che si ritrovavemi, ancora siamo statti con pericolo della vita, si che lasciarò iudicare à Vostra Signoria Illustrissima il resto. La suplico dunque à non mi arbandonare in questa mia nesèsità, che oltre alla ricompensa ne restarò con perpetua obligatione.
| 41v |

Consegnai al Signor Tarsino alchuni concerti, con il partimento, di studio grande in materia di compositione, i qualli fano mirabel effetto, sonati sopra le viole, che in Roma nelle academie sonno statti stimati. Il libro di ariete à una, doi et à 3, le ho detto il tutto, vi è ancora una cosa curiosa di una pazza amorosa, la qualle Li piacerà. Pensavo ponerla alla stampa et inviarGela stanpata. Le barichate di Parigi à guastato il tutto. Riceverà il bon hanimo con la scrittura à mano, se conpiacerà di giustarla in quel modo, con assichurandoLa che la mia divota osservanza non mancherà mai, et pruchurerò con quanto potrà le deboli forsi mie continuarla.

Li dimando perdone del tropo ardire che ho usatto, confidatto nella carità generosa di Vostra Signoria Illustrissima, alla qualle viverò in perpetuo obligatto. Mi schuserà se io non ho scritto di prop[r]ia mano, per esser con una defluctione da un braccio dalla gran malinconia che mi son preso di vedermi fori di casa per 3 anni, et non havere mai potuto fare aquisto di sugetto da potersi prevalere di un bever di aqua. Laciareò considerare il resto à Vostra Signoria Illustrissima. In tanto starò atendendo con ardente core la gratiosissima Sua rissposta, et per fine Li facio riverenza et Le batio le mani. Parigi, li 29 Marzo 1649.

Di Vostra Signoria Illustrissima
devotissimo et obbedientissimo servidore
Gio. Paolo Foscarini.

Vertaling

Aan de heer van Zuilichem, secretaris van Zijne Hoogheid de prins van Oranje,

te Den Haag.

Edele heer en beschermer,

Op 1 januari [jongstleden] heb ik uw vriendelijke brief van ³14 december [1648] ⁴beantwoord en u tevens een driestemmige dialoog gestuurd, die u naar ik hoop niet heeft hoeven mishagen. Vervolgens ben ik in overeenstemming met uw opdracht naar de heer [Nicholas] Tassin gegaan, die er de oorzaak van is geweest dat ik hier in Parijs met al dat oproer volkomen berooid ben, omdat ik genoodzaakt ben geweest alles wat ik heb te verkopen om in leven te blijven, omdat ik de inkomsten van het hof moet ontberen en al mijn vooruitzichten, omdat ik, als de heer Tassin mij direct zou hebben gegeven wat u mij door uw ingeboren goedheid hebt willen gunnen, daarmee naar Lyon zou hebben kunnen gaan, alwaar ik mij ten nutte kan maken

---

2. <presentione> lijkt een samentrekking van <pretentione> en <presuntione>, met in deze context verwante betekenis.
3. De brief geeft <X Desembre>, waarbij <X> vermoedelijk niet staat voor het Romeinse cijfer X, doch slecht een merkje is, waarmee Foscarini aangaf zich de precieze datum niet meer te herinneren. De vervolgbrief van 2 april (4933) geeft 14 december 1648. Deze datum is aannemelijk, omdat Huygens op die dag nóg een brief naar Parijs schreef, namelijk die aan Claude-Barthélemy de Morisot (Worp 4, nr. 4899, p. 506).
4. Foscarini aan Huygens, 1 januari 1649 (4904).

voor mijn noodzakelijk werk. Zodat ik pas afgelopen ⁵maandag 25 ⁶écus ontving van genoemde heer Tassin, aan wie ik een ontvangstbewijs heb gegeven. En mij is nu nog de verplichting gebleven u een boek met *ariette* voor één, twee en drie stemmen, in totaal vijftig, te leveren, waarvan ik in mijn vorige ⁷brief melding heb gemaakt, omdat ik die nog niet aan u heb kunnen sturen bij gebrek aan geld om het kopiëren te betalen.

Ik schaam mij om de ongelukkige toestand waarin ik mij bevind in geschrifte te tonen, omdat ik, als ik nog krediet bij u bezit, u om een bijzondere gunst zou willen vragen, namelijk om mij in mijn behoeftige toestand nog wat geld te sturen, zodat ik mij met mijn familie naar Lyon kan begeven, tegenover welke gunst ik u op het woord van de heer die ik ben, beloof u de set van mijn vijf Bolognese ⁸luiten te sturen, zodra ik in Italië ben aangekomen. En als u een of andere vriend heeft aan wie ik die kan overhandigen, dan zal ik niet verzuimen dat bij aankomst te doen en ik beloof u op mijn woord van eer u de twee luiten van de juiste afmeting van Hans Frei te sturen, die zeer mooi zijn en een mooi vernis hebben. Ik vraag u voor de liefde Gods om mij te verontschuldigen voor de grote aanmatiging die ik daarmee neem, maar ik verzeker u dat de moed mij in de schoenen zinkt, omdat wij, behalve dat ik het weinige dat ik hier bezat heb verbruikt, ook in levensgevaar zijn geweest, zodat ik het aan u overlaat de rest te gissen. Ik vraag u dus mij in mijn behoeftigheid niet in de steek te laten, zodat ik u naast de wederdienst eeuwig verplicht zal blijven.

Ik heb de heer Tassin enkele [instrumentale] composities, met de partituur overhandigd, die zeer degelijk zijn opgezet wat betreft de compositie, en die een wonderschoon effect hebben, wanneer ze worden gespeeld op de viola da gamba's, en die in Rome in de collegia musica zeer gewaardeerd zijn geweest. Ik heb gezegd dat het boek met de ariëtta's voor één, twee en drie stemmen alles was, maar er is ook nog een interessant stuk over een verliefde gekkin, dat u zal bevallen. Ik dacht erover het te laten drukken en het u gedrukt te sturen, maar de barricades van Parijs hebben alles verknoeid. U zult mijn welgezindheid ontvangen met het handschrift, als u dat op een of andere manier kunt waarderen, met de verzekering dat mijn nederige toewijding nooit tekort zal schieten, en dat ik die zal laten voortduren zoveel als ik kan, met mijn geringe krachten.

Ik vraag u vergiffenis voor de te grote stoutmoedigheid, die ik heb betracht, vertrouwend op de welwillendheid van u, in wiens eeuwige verplichting ik zal leven. U zult mij verontschuldigen dat ik [deze brief] niet eigenhandig heb geschreven, [wat is] vanwege een ontsteking in mijn arm als gevolg van de grote zwaarmoedigheid die mij heeft bevangen nu ik mij reeds drie jaar van huis zie, en ik nooit iets heb kunnen verdienen dat meer waard kon zijn dan een dronk water. De rest laat ik aan uw beschouwing over. Intussen zal ik met spanning uw gewaardeerde antwoord afwachten, en tot slot betoon ik u mijn eerbied en kus ik u de hand. Parijs, 29 maart 1649.

Uw nederige en gehoorzame dienaar
Giovanni Paolo Foscarini.

---

5. 22 maart 1649.

6. Foscarini schrijft hier *scudo*, maar zal wel de Franse *écu* bedoelen, etymologisch én in waarde gelijkwaardig aan de Italiaanse *scudo*, namelijk bij benadering *f* 2:10. 25 écus is dan ongeveer *f* 62:10.

7. Foscarini aan Huygens, 1 januari 1649 (4904).

8. Gemaakt door Luca Maler, zoals blijkt uit de vorige brieven van Foscarini.
